

2.4 Шамир шифрлары

Әди Шамир ұсынған бұл шифр бірінші болып қандай да бір қауісіз арналары мен құпия кілттері жоқ және бір-бірін ешқашан көрмеген тұлғалар үшін ашық байланыс желісі арқылы құпия хабарлармен алмасуға мүмкіндік береді. (Естеріңізге сала кетейік, Диффи-Хеллман жүйесі тек құпия сөзді құруға мүмкіндік береді, ал хабарламаны жіберу үшін бұл сөз кілт ретінде қолданылатын кейбір шифрды қолдану қажет болады.)

Жүйенің сипаттамасына көшейік. Байланыс желісімен байланысқан екі А және В абоненттері бар деп ойлаймыз. М хабарын В абонентіне оның мазмұнын ешкім білмейтіндей етіп бергісі келеді. Кездейсоқ үлкен p нөмірін таңдайды және оны V . А-ға ашық береді, содан кейін екі санды C_A және d_A таңдайды.

$$C_A d_A \bmod (p - 1) = 1.$$

А бұл сандарды құпия сақтайды және бермейді. В сондай-ақ екі c_B және d_B сандарын таңдайды, сол сияқты

$$c_B d_B \bmod (p - 1) = 1$$

және оларды құпия сақтайды. Содан кейін үш сатылы хаттаманы пайдаланып өз хабарын m -ге береді. Егер $m < p$ (m сан ретінде қарастырылса), онда m хабарламасы дереу беріледі, егер $m \geq p$ болса, онда хабарлама $m_1, m_2, \dots, m_t$ мұндағы барлық $m_i < p$ түрінде беріледі, содан кейін бірізділікпен $m_1, m_2, \dots, m_t$. Бұл ретте әрбір m_i кодтау үшін жаңа жұптарды (c_A, d_A) және (c_B, d_B) кездейсоқ таңдаған дұрыс- әйтпесе жүйенің сенімділігі төмендейді. Қазіргі кезде мұндай шифр, әдетте, сандарды беру үшін қолданылады, мысалы, мәндері p -дан аз құпия кілттер. Осылайша, біз тек $m < p$ жағдайын ғана қарастырамыз, Хаттаманың сипаттамасын береміз.

1-қадам. Санды есептейді

$$x_1 = m^{c_A} \bmod p \quad (2.19)$$

мұндағы m — бастапқы хабар, ал x_1 -ден В-ға дейін қайта бағыттайды.

2-қадам. В, x_1 алғаннан кейін санды есептейді

$$x_2 = x_1^{c_B} \bmod p \quad (2.20)$$

және x_2 -ден А-ға өтеді.

3-қадам. Санды есептейді

$$x_3 = x_2^{d_A} \bmod p \quad (2.21)$$

және оны В-ға тапсырады

4-қадам. В, x_3 алу, санды есептейді

$$x_4 = x_3^{d_B} \bmod p \quad (2.22)$$

Шамир хаттамасының қасиеттері.

1) $x_4 = m$, яғни хаттаманы іске асыру нәтижесінде бастапқы хабар іс жүзінде А-дан В-ға беріледі;

2) шабуылдаушы қай хабардың берілгенін біле алмайды.

Дәлел. Біріншіден, кез келген бүтін сан $e \geq 0$ $e = k(p-1) + r$, мұндағы $r = e \bmod (p-1)$ ретінде ұсынылуы мүмкін. Сондықтан Фермат теоремасы негізінде

$$x^e \bmod p = x^{k(p-1)+r} \bmod p = (1^k \cdot x^r) \bmod p = x^{e \bmod (p-1)} \bmod p.$$

Мәлімдеменің бірінші нүктесінің негізділігі мынадай теңдік тізбегінен шығады:

$$\begin{aligned} x_4 &= x_3^{d_B} \bmod p = (x_2^{d_A})^{d_B} \bmod p = (x_1^{c_B})^{d_A d_B} \bmod p = \\ &= (m^{c_A})^{c_B d_A d_B} \bmod p = \\ &= m^{c_A d_A c_B d_B} \bmod p = m^{(c_A d_A c_B d_B \bmod (p-1))} \bmod p = m \end{aligned}$$

Өтініштің екінші нүктесінің дәлелі м анықтауға тырысатын шабуылдаушы үшін төмендегіден де тиімді стратегия жоқ деген жорамалға негізделеді. Алдымен ол C_B -ді (2.20) есептейді, содан кейін d_B табады да, ақырында $x_4 = m$ from (2,22) деп есептейді. Бірақ бұл стратегияны жүзеге асыру үшін шабуылдаушы дискретті логарифм мәселесін (2.20) шешуі тиіс, бұл іс жүзінде үлкен p -мен мүмкін емес.